

Kostanecki, Stanisław

Konferencja gospodarcza w Płocku poświęcona problematyce usług

---

Notatki Płockie 6/20, 40-41

1961

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

trudnionych w fabrykach, warsztatach i na robotach publicznych¹⁾.

Jej delegaci brali udział w naradach większych Rad w Warszawie. Na marcową naradę zostali wybrani: Serejski, Kępczyński i Goldkind²⁾. Na kwietniową Kępczyński i Pekrul³⁾, a na czerwcową 8 delegatów — w tym: Aleksander Klonowski i Kazimierz Pawlak⁴⁾. Aktywnymi członkami płockiej rady byli: S. Szczesny, S. Piegat, F. Szochner i wielu innych.

Płocka RDR, obok żyrardowskiej i innych rad na Mazowszu, była faktycznym przedstawicielem robotników. Miała może większe aniżeli inne rady wpływy na wsi, a szczególnie wśród służby folwarcznej.

Została ona rozbita jak i inne rady przez PPS. PPS wycofała się z ogólnych rad i tworzyła własne partyjno-niepodległościowe rady, które do spółki z klasami posiadającymi uśmierciły działalność robotniczych organów władzy.

1) Archiwum Zakładu Historii Partii przy KC. PZPR Zespół RDR 167/I-2 t. 3, poz. 3.

2) AZHP. RDR 167/II-2, poz. 9.

3) AZHP. RDR 167/II-3, poz. 8 i 9.

4) AZHP. RDR 167/II-4, poz. 9 i 10, 167/I-2t. 3, poz. 3.

Z braków i usterek książki możnaby wymienić pominięcie niektórych rad w wykazie np. w Nasielsku rada powstała 25.III.1919 r., w Raciążu 24.XI.1918 r. i nie zostały umieszczone w ogólnym spisie.

Szkoda, że książka nie posiada wykazu miejscowości, gdzie wprawdzie RDR nie zawiązały się, ale rady miały w tych miejscowościach wpływy i utrzymywały kontakty (np. w Przasnyszu).

Autorzy książki o dziejach RDR nie wydobyli w pełni wpływów rad i działalności rad chłopskich i folwarcznych (lubelskie, płockie).

Znacznie pomniejsza czytelność książki brak mapy z siecią RDR. Przecież zadania tego nie może spełnić wykaz.

Wprawdzie zagadnienie rad w Wielkopolsce, na Pomorzu i Śląsku ma inny aspekt aniżeli w Królestwie, ale wydaje się, że nie można np. pominąć oceny tych rad jednym zdaniem, że: „Rady Robotnicze utworzone na Górnym Śląsku działały za ówczesnym kordonem granicznym, nie wpływając na sytuację w kraju” (19).

W sumie jednak książka jest ciekawa, bo wnosi spory bagaż nowej wiedzy o Radach Delegatów Robotniczych — pięknej karcie historii klasy robotniczej.

B. D.

SPRAWOZDANIA

KONFERENCJA GOSPODARCZA W PŁOCKU POŚWIĘCONA PROBLEMATYCE USŁUG

Dnia 8 kwietnia b.r. w sali NOT-u w Płocku odbyła się zorganizowana przez Towarzystwo Naukowe Płockie konferencja gospodarcza, poświęcona problematyce usług w mieście i w powiecie płockim. Wzięli w niej udział przedstawiciele władz, delegaci spółdzielni i rzemiosła indywidualnego oraz szereg członków TNP.

Obrazy zajął zastępca przewodniczącego Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Płocku i wiceprezes TNP mgr Franciszek Dorobek, po czym zostały wygłoszone dwa interesujące referaty: 1) mgra Józefa Ryttera, członka zarządu TNP, pt.: „Problematyka usług w ekonomice socjalistycznej” oraz Zenona Plisa, kierownika wydziału przemysłu PMRN w Płocku, pt.: „Kierunki działalności usługowej w mieście i w powiecie płockim”. Pierwszy referent szczególną uwagę poświęcił tzw. „dużej uchwałie” czyli ostatnim aktom prawnym Rządu, regulującym sprawy usług. Drugi referent mówił o najbliższej przyszłości usług na płockim terenie.

W dyskusji przewodniczący PMRN w Płocku Henryk Białczyński podkreślił m. in., że duże znaczenie dla rozwoju usług mają następujące sprawy: 1) sprzężyste państwowe kierownictwo, 2) powiększenie i przeszkolenie kadr szczegól-

nie przez kształcenie młodzieży w szkołach zawodowych i u rzemieślników oraz przez ujawnienie i zalegalizowanie niezarejestrowanych rzemieślników, 3) zmniejszenie kosztów administracji w uspołecznionym rzemiośle, 4) ochrona materiałów, powierzonych przez klientów, 5) mechanizacja, 6) właściwa lokalizacja usług w rejonie płockim (Płock, Gostynin, Sierpc, Płońsk), 7) rozwiązanie sprawy kobiet pracujących i usług dla nich, 8) sprawa zanikających i powstających usług, 9) zagadnienie przemysłu kluczowego, 10) problem zdolności płatniczej konsumenta. W Płocku zostały opracowane pięcioletnie plany usług z uwzględnieniem powyższych problemów.

W dalszej dyskusji poruszono m. in. sprawę „klimatu zaufania”, w związku z czym pierwszy sekretarz KM PZPR w Płocku mgr Izydor Maćkowiak wyjaśnił, że dla uniknięcia rozczarowań niektórzy rzemieślnicy np. krawcy i szewcy powinni pamiętać o przewadze konkurencyjnej przemysłu w stosunku do rzemiosła, przejawiającej się m. in. w większej wydajności pracy jednostki w przemyśle. Rzemiosło powinno nastawić się na usługi o charakterze technicznym (naprawa motorów, aparatów radiowych itp.). Budujące się Mazowieckie Za-

kłady Rafineryjne i Petrochemiczne będą również stanowić silną konkurencję dla warsztatów rzemieślniczych w staraniach o nowe ręce do pracy. W dziedzinie usług szereg spraw trudnych i złożonych (np. zaopatrzenia i zbytu) wymaga koordynacji, którą powinna się zajmować głównie MRN.

J. Jasiński, przedstawiciel Pow. Spółdz. Spółzyców „Zgoda” poinformował, że spółdzielnia ta w dziedzinie usług prowadziła m. in. poradnię krawiecką i dziewiarską oraz pralnię samoobsługową, a także kursy kierowców samochodowych i inne, cieszące się liczną frekwencją.

Następny uczestnik dyskusji dyrektor Warszawskiej Izby Rzemieślniczej Tadeusz Brzeski wyraził przekonanie, że obrady konferencji przyczynią się do spopularyzowania tzw. „dużej uchwały Rządu” w szerokich kołach rzemieślników. Ważną sprawą jest uzupełnienie listy rzemiosł oraz takie uregulowanie stawki ubezpieczeniowej, by nie utrudniała ona rzemieślnikom przyjęcia potrzebnej ilości pracowników. Do ważnych zagadnień należą również właściwe opracowanie cenników oraz legalizacja niezarejestrowanych rzemieślników, z którą łączy się sprawa kursów, egzaminów, koncesji i podatków.

Prezes Spółdzielni „Świt” Władysław Rajter uskarżał się na nadmierną sprawozdawczość oraz na trudności w zaopatrzeniu. O trudnościach tych mówił również Zygmunt Golian, prezes Spółdzielni „Mechanik”, prowadzącej 7 punktów usługowych w Płocku i w powiecie. O potrzebie dalszej mechanizacji usług i zbyt niskich zarobkach pracowników zatrudnionych przy usługach mówił prezes Spółdzielni Pracy Kobiet im. Hanki Sawickiej — Andrzej Karpuk.

Następnie wiceprezes Wojewódzkiego Związku Spółdzielni Pracy Eugeniusz Drozdowski poinformował, że w Płocku ma powstać szereg nowych punktów usługowych, m.in. spółdzielnia lekarsko-dentystyczna. Podkreślił on znaczenie postępu technicznego dla rozwoju usług oraz potrzebę uproszczenia sprawozdawczości i rozszerzenia dystrybucji części zamiennych.

Mgr Lechosław Ołtarzewski z zespołu ekonomicznego Centralnego Komitetu Stronnictwa Demokratycznego mówił o perspektywach rze-

miosła, które mimo konkurencji przemysłu może zachować także pewne odcinki wytwórczości, np. produkcję dóbr nietypowych i na zamówienia indywidualne. Rozwój usług i rzemiosła ma znaczenie nie tylko dla zaspokojenia potrzeb społeczeństwa, lecz także dla gospodarki narodowej, gdyż jedno nowe stanowisko pracy w rzemiośle kosztuje dziesięć razy mniej, niż w przemyśle. Ponadto w Polsce w warsztatach rzemieślniczych kształci się obecnie 48 tysięcy uczniów, co zmniejsza poważnie wydatki państwa na szkolnictwo zawodowe.

Dyskusję uzupełnił i podsumował mgr Józef Pińkowski, zastępca przewodniczącego Prezydium Warszawskiej Woj. Rady Narodowej. Poinformował on, że plan rozwoju usług na terenie województwa warszawskiego przewiduje do roku 1965 wzrost ilości punktów usługowych z 13,5 tysiąca do 21 tysięcy przy włączeniu zatrudnionych z 20 tysięcy do 30 tysięcy. Dla wykonania tego planu zostaną uruchomione państwowe kredyty inwestycyjne w wysokości około 140 milionów złotych, nie licząc własnych środków rzemiosła. Rząd zobowiązał także władze terenowe w województwie do przekazania na potrzeby usług 14,5 tysiąca metrów kw. lokali z nowego budownictwa. W związku z potrzebami eksportu, są pewne trudności w zaopatrzeniu, ale ogólny „klimat” jest dla usług korzystny. Przedstawione na konferencji plany rozwoju usług, opracowane przez płockie władze terenowe, choć jeszcze niedoskonałe, stanowią pożądaną nowość i krok naprzód. Na gruntowne zbadanie i opracowanie czekają m.in. następujące zagadnienia: 1) chłonność rynku w stosunku do usług, 2) ich lokalizacja, 3) zasięg rejonu usługowego Płocka, 4) jakość, taniść i szybkość usług, 5) ich opłacalność, 6) przygotowanie kadr. Zdaniem mówcy, konferencja, mająca charakter wstępu do dalszych badań problemu usług w Płocku i w powiecie płockim, spełniała postawione jej przez organizatorów zadanie.

Obrady zamknął przewodniczący prezydium konferencji mgr Franciszek Dorobek, wyrażając nadzieję, że przy współpracy wszystkich zainteresowanych czynników usługi na terenie Płocka i powiatu płockiego będą się rozwijać prawidłowo i pomyślnie.

S.K.

ZENON PLIS

KIERUNKI ROZWOJU USŁUG W REGIONIE PŁOCKIM

Płock posiada 43 tys. mieszkańców i z wyjątkiem Radziwia, stanowi jeden zwarty organizm, którego rola w ogólnym rozwoju nie tylko najbliższych okolic, ale całych powiatów sąsiednich, zwłaszcza Sierpca i Gostynina, jest szczególnie ważna ze względu na duże odległości dzielące te obszary od miasta wojewódzkiego i stolicy kraju Warszawy lub innego większego ośrodka miejskiego.

Stala więź między Płockiem i jego sąsiednimi powiatami posiada historyczną tradycję i ulega ciąglemu procesowi pogłębiania. Ponadto Płock stanowi znany ośrodek turystyczny z tendencją do dalszego rozkwitu.

Budowa ogromnej inwestycji sprawi, że w najbliższych latach, w okresie bieżącej pięcioletki liczba mieszkańców Płocka poważnie wzrośnie.